

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

לפני כבוד השופטת סיגלית מצא

התובעת: אוונטים בע"מ
על-ידי ב"כ עוה"ד נביל נחלה ואח'

נגד

הנתבעת: מועצה מקומית פסוטה
על-ידי ב"כ עוה"ד חנא סמעאן ואח'

פסק דין

1. לפניי תביעה על סך 130,000 ₪ שהגישה התובעת, חברה העוסקת בתחום העיצוב הגרפי, מיתוג ופרסום, כנגד הנתבעת, המועצה המקומית פסוטה, בעילה של הפרת זכויות יוצרים.

א – הרקע להליך

2. לטענת התובעת, התקשרה עמה הנתבעת, המועצה המקומית פסוטה (להלן: "המועצה"), בהסכם, לפי הצעת מחיר מיום 31.10.2015 (נספח ב' לכתב התביעה; נספחים 2-3 של ת/1), לפרסום, הפקת מדיה דיגיטלית והפקת דפוס לפסטיבל חג המולד בפסוטה.

לטענת התובעת, ההצעה המקורית (נספח א' לכתב התביעה; נספח 1 של ת/1) כללה גם בניית לוגו לפסטיבל וכן הכנת עמוד Facebook ותוכנייה דיגיטלית, אולם לטענת התובעת, ראש המועצה ביקש להשמיט את אותם הסעיפים, ולפיכך ההצעה לפיה התקשרו הצדדים לא כללה עניינים אלו.

טוענת התובעת, שלאחר אישור ההצעה על-ידי ראש המועצה, היא יצרה שם ייחודי שמשלב את המילים "כריסמס" ו"פסוטה", כך שהתקבל השם: "כריסמסוטה" – Christmassuta. כמו כן, יצרה התובעת לוגו לאירוע – יצירה קליגרפית בערבית של המילה "פסוטה" שחברה לשם האירוע באנגלית Christmassuta ונכללה בכל תוצרי הפרסום.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

בשנת 2016 שוב נשכרו שירותיה של התובעת לצורך אירועי חג המולד בפסוטה, אולם בשנת 2017 בחרה הנתבעת להתקשר עם ספק אחר.

ב – ההליך

3. ביום 7.5.2023 הוגשה התביעה שלפניי, במסגרתה טוענת התובעת כי הנתבעת הפרה את זכויות היוצרים שלה, על-ידי שימוש ללא הרשאה בביטוי "כריסמסוטה", אלתור ושינוי לוגו האירוע, וניצול ועיוות התוצרים החזותיים (visual) ממסע הפרסום של האירוע משנת 2016.

לטענת התובעת, היא הפיקה את כל התוצרים הגרפיים והפרסומיים למדיה מודפסת ודיגיטלית (עותקי התוצרים צורפו כנספח ד' לכתב התביעה, וכן כמוצג ת/2 ונספחים 4-5 ו-8 לתצהיר מנהל התובעת – ת/1) בהתאם להצעת המחיר השנייה, ותוצרים אלה קיבלו את אישור ראש המועצה, אולם ראש המועצה אמר בעל-פה שהוא ביקש להסיר מההצעה את השם והלוגו לאירוע. מכיוון שהתקציב לאירוע כבר אושר, הבטיח ראש המועצה, כך לטענת התובעת, כי המועצה תשלם עבור הלוגו, השם ושאר הפריטים בשנה הבאה.

כן טענה התובעת, כי כ-3 שבועות לפני האירוע, החלו אנשים ובתי דפוס שונים להפיק מוצרים ואבזורים המבוססים על תוצרי המיתוג של התובעת, וזאת ללא אישור מהתובעת. עוד נטען, כי באירוע עצמו גילה מנהל התובעת כי כמה מבעלי הדוכנים העתיקו את הלוגו והדפיסו אותו על מוצרים שונים המוצעים למכירה בדוכנים. אף במדיה החברתית הופיעו פרסומים מסחריים הכוללים את הזהות המותגית שהכינה התובעת.

עוד טוענת התובעת, כי בשנת 2016 התקשרה עמה שוב המועצה המקומית, ראש המועצה הבטיח כי הוא ישלם על המיתוג בהמשך, וסוכם כי התובעת תעמיד את תוצרי המיתוג לאירוע באותה שנה, אבל זכויות היוצרים יישארו בחזקת התובעת עד שהנתבעת תשלם עבורם.

לטענת התובעת, גילתה בדצמבר 2022 כי המועצה המקומית או מי מטעמה עושה שימוש בביטוי Christmassuta, תוך שינוי סגנון העיצוב המקורי של הלוגו, והכל מבלי שקיבלה הרשאה לכך מאת התובעת. כן טענה התובעת, כי מבדיקה שערכה עלה שהמועצה המקומית עשתה שימוש במיתוג שיצרה התובעת גם בשנת 2021.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

4. לטענת התובעת, בהתאם לסעיף 56(א) לחוק זכויות יוצרים, התשס"ח-2007 (להלן: "חוק זכויות יוצרים") היא זכאית לפיצוי ללא הוכחת נזק בסך 100,000 ₪ לכל הפרה בנפרד. עוד טענה התובעת שהיא זכאית לפיצוי ללא הוכחת נזק בגין הפרת זכות מוסרית בסך של 50,000 ₪ לכל הפרה.

עם זאת, העמידה התובעת את תביעתה, לצרכי אגרה, על סך 130,000 ₪ (אע"פ, כי מסיבה שאינה ברורה שולמה האגרה בעד סכום תביעה של 120,000 ₪).

5. בכתב ההגנה שהגישה המועצה המקומית ביום 20.9.2023 נטען, כי התביעה התיישנה, כי השימוש מהסוג המתואר בכתב התביעה הוא שימוש מותר (נוכח מטרת השימוש, אופי היצירה והיקף השימוש) וכי התובעת מנסה לעשות שימוש חסר תום לב בזכות היוצרים שלה.

כן טענה המועצה המקומית כי הביטוי Christmassuta הוא העתקה וחסרה בו מקוריות היצירה. משכך, לא זכאית התובעת לפיצוי כלשהו בגין השימוש בו. זאת ועוד, התובעת מעולם לא התנגדה לכך שהמועצה המקומית תשתמש בלוגו שיצרה לשיווק אירועי חג המולד, ונראה שהתביעה נולדה בשל כך שהמועצה המקומית בחרה להתקשר עם חברה אחרת ולא עם התובעת. בנוסף טענה המועצה המקומית, שהואיל והיא מזמינת העבודה מהתובעת, הרי שהיא בעלת הזכויות בלוגו ובביטוי Christmassuta.

עוד טענה המועצה המקומית, כי הצעת המחיר אינה חתומה על-ידה, היא לא השתכללה לידי חוזה בכתב, ואין לה כל תוקף.

לטענתה, ככל שנעשו שימוש בתוצרי עבודתה של התובעת על-ידי צדדים שלישיים, הרי שאין למועצה המקומית שליטה עליהם.

6. בהחלטתי מיום 26.3.2024 הוריתי על השלמת ההליכים המקדמיים והגשת ראיות הצדדים.

ביום 6.8.2024 הוגשו הראיות מטעם התובעת וביום 24.12.2024 הוגשו ראיות המועצה המקומית (אע"פ, כי התובעת הגישה ביום 4.8.2024 את ראיותיה, אך ביום 6.8.2024 הוסיפה מסמכים שלטענתה היו חסרים. לפיכך, בפסק הדין אתייחס לתצהיר מנהל התובעת (ת/1) שהוגש ביום 6.8.2024 ולא לזה שהוגש ביום 4.8.2024).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

7. בסיום ישיבת קדם המשפט שהתקיימה ביום 21.1.2025 קבעתי את התיק לשמייעת ראית הצדדים.

ביום 17.9.2025 נשמעו העדים: מטעם התובעת העיד מנהל התובעת, מר חביב ח'ורי, ומטעם המועצה המקומית העידו ראש המועצה המקומית פסוטה, מר אדגאר דכואר, וגזבר המועצה המקומית, מר ג'ורג' מנסור.

בסיום ישיבת ההוכחות הוריתי על הגשת סיכומים בכתב.

ג – טענות הצדדים

8. בסיכומיה עותרת התובעת לפסוק פיצוי ללא הוכחת נזק בסכום התביעה, 130,000 ש"ח, וזאת בגין ריבוי הפרות מצד המועצה המקומית. להלן עיקרי טענות התובעת בסיכומיה:

א. היצירות מושא התביעה הן שלוש: הביטוי "Christmassuta" (כריסמסוטה), לוגו בעיצוב קליגרפי ייחודי, ואילוסטרציה צילומית של המנזר בכפר המכוסה שלג.

ב. בהצעת המחיר החתומה על-ידי ראש המועצה והגזבר, נקבע מפורשות כי זכויות היוצרים והבעלות ביצירות אינן עוברות למועצה. המועצה המקומית קיבלה הרשאת שימוש מוגבלת ביצירות הללו בשנים 2015-2016 בלבד, וזאת לאחר שמנהל התובעת קיבל הבטחות לתשלום עתידי עבור זכויות אלו.

ג. המועצה המקומית נמנעה מלהשתמש ביצירות בין השנים 2017-2020, דבר המעיד על כך שהמועצה המקומית הייתה מודעת לכך שהזכויות שייכות לתובעת וכי נדרש אישור מפורש שלה בטרם השימוש בהן.

ד. בשנים 2021-2022 שבה המועצה לעשות שימוש בביטוי "כריסמסוטה" ובאילוסטרציה הצילומית, וזאת ללא קבלת רשות מהתובעת, ללא תשלום ותוך התעלמות מזכויות היוצרים של התובעת ביצירות הללו.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

- ה. המועצה המקומית שינתה וערכה את היצירות המקוריות, כולל חיתוך אלמנטים מהאילוסטרציה הצילומית ושינוי הגופן של הלוגו, וזאת על מנת להסוות את הפרת זכויות היוצרים.
- ו. ההפרות בוצעו במגוון ערוצים, ביניהם עמוד הפייסבוק הרשמי של המועצה המקומית, שלטי חוצות בכפר, חומרי פרסום דיגיטליים ואף מחזיקי מפתחות שחולקו על ידי מחלקת הרווחה.
- ז. המועצה המקומית הפרה את זכותה המוסרית של התובעת בכך שהציגה, הלכה למעשה, בפני הציבור, את היצירות כרכוש שלה, ולא העניקה לתובעת קרדיט כיוצרת היצירות.
- ח. לטענת התובעת, יצירותיה עומדות בדרישות הקיבוע, המקוריות, היצירתיות ובמבחן המקור בהתאם לחוק.
9. מנגד, עותרת המועצה המקומית לדחיית התביעה, שכן לטענתה טענות התובעת לא הוכחו ברמה העובדתית והמשפטית. עוד טענה המועצה המקומית כי תכליתה האמיתית של התביעה היא נקמה במועצה המקומית בגין החלטתה שלא להמשיך להתקשר עם התובעת. להלן עיקרי טענות הנתבעת בסיכומיה:
- א. התביעה מתמקדת אך ורק בשימוש בביטוי המילולי "כריסמסוטה", ולא בכל עיצוב גרפי או לוגו, כפי שאישר בעדותו מנהל התובעת, מר חביב חזרי.
- ב. השילוב בין המילים "כריסמס" ו"פסוטה" הוא תיאורי, שיגרתיוטריוויאלי, ואינו עומד בדרישות ה"מקוריות" וה"יצירתיות" המינימליות הנדרשות בחוק זכויות יוצרים. לפיכך אין מדובר ביצירה מוגנת בהתאם לחוק זכויות יוצרים. זאת ועוד, הביטוי "כריסמסוטה" כמוהו כשילובי מילים גנריים, כמו "פסחולון", "שבתבריה", "חנוכרמל" ועוד, דבר הממחיש כי מדובר בטכניקה נפוצה וגנרית לציון אירועים מקומיים, שאינה מקנה הגנה קניינית.
- ג. המועצה המקומית לא הזמינה "מיתוג" או "בניית לוגו" מהתובעת. סעיפים אלה נמחקו מהצעת המחיר עליה היא חתמה.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

- ד. השימוש בו עשתה המועצה המקומית בביתו "כריסמסוטה" היה מינורי, נקודתי ונעשה בתום-לב במסגרת קיום אירוע קהילתי-ציבורי לרווחת התושבים וללא כל כוונת רווח.
- ה. לתובעת לא נגרם כל נזק, שכן מדובר באירוע הפסדי הממומן מתקציבי המועצה ומשרדי ממשלה, והכניסה אליו חופשית לקהל הרחב.
- ו. התובעת העריכה בעבר את שווי זכות השימוש ב-8,300 ₪, אך תובעת כעת 130,000 ₪, סכום שאינו מבוסס כלל.
- ז. מתן זכויות יוצרים על שילוב של שם חג ושם יישוב גיאוגרפי למשך 70 שנה עלול להיות מנוגד לתקנת הציבור ולחסום שימושים לגיטימיים.
- ח. הערות השוליים בהזמנת העבודה, עליהן נשענת התובעת לעניין הבעלות, הן "מעשה מניפולטיבי" ולא היוו חלק מההסכמות המהותיות בין הצדדים.
- ט. נוכח התנהלות התובעת, יש לחייבה בהוצאות לדוגמה וזאת בשל ניצול לרעה של ההליך השיפוטי.
10. התובעת הגישה סיכומי תשובה מטעמה, במסגרתם טענה:
- א. הביתו "כריסמסוטה" אינו רק חיבור מילים שגרתיות, אלא "הכלאה לשונית" חדשה שנוצרה מאפס, במסגרת הליך יצירתי מקורי. הביתו מהווה יצירה ספרותית מוגנת, והוא חלק בלתי נפרד מלוגו וממיתוג רחב יותר שיצרה עבור אירוע חג המולד בשנת 2015.
- ב. טענת המועצה המקומית לפיה מדובר בתביעת נקם, נועדה להסיט את הדיון מהפרות שביצעה.
- ג. התובעת לא חזרה בה מטענתה לכלל הפרות שנטענו בכתב התביעה ובתצהיר מטעמה (13 הפרות של זכויות יוצרים בשנים 2021-2022).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

- ד. המועצה המקומית ידעה היטב שהזכויות בביטוי ובמיתוג שייכות לתובעת, שכן היא פרסמה בשנת 2015 אזהרה בעניין, ובשנת 2017 פנתה לבקש רשות שימוש, שסורבה על-ידי התובעת בשל היעדר תשלום. מכאן, שהשימוש המפר בשנים 2021-2022 נעשה בחוסר תום לב.
- ה. המועצה המקומית עשתה שימוש ללא רשות באילוסטרציה של ה"מנזר המושלג" תוך שהיא מבצעת בה "חיתוכים". השינויים מהווים "יצירה נגזרת" אסורה, הפוגעת בזכות המוסרית של התובעת.
- ו. יש לפסוק את מלוא הפיצוי הנתבע, 130,000 ש"ח, לצורכי הרתעה ומניעת "הפרה יעילה".

ד – דיון והכרעה

11. סעיף 4(א) לחוק זכות יוצרים קובע רשימה של יצירות בהן קיימת זכות יוצרים:

"זכות יוצרים תהא ביצירות אלה:

- (1) יצירה מקורית שהיא יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית או יצירה מוסיקלית, המקובעת בצורה כלשהי;
- (2) תקליט;

ובלבד שהתקיים לגבי היצירות האמורות אחד התנאים הקבועים בסעיף 8 או שיש בהן זכות יוצרים מכוח צו לפי סעיף 9.

סעיף 8 לחוק זכויות יוצרים דורש כי תהא זיקה לישראל (סעיף 9 לחוק זכויות יוצרים עוסק בזכות יוצרים לפי אמנה בין-לאומית). בענייננו, אין מחלוקת כי היצירות מושא ההליך פורסמו לראשונה בישראל, אולם הצדדים חלוקים בשאלה האם הן ראויות להגנה בהתאם לחוק זכויות יוצרים.

12. אלה היצירות שטענה התובעת כי המועצה המקומית הפרה את זכות היוצרים שלה בהן (סעיף 42 לכתב התביעה):

א. ה'לקח' המילים "כריסמסוטה" (Christmassuta).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

ב. עיצוב לוגו האירוע, שלטענת התובעת הוא "יצירה קליגרפית בערבית של המילה פסוטה" (סעיף 16 לכתב התביעה). נטען, כי המועצה המקומית שינתה את הצורה של הלוגו על-ידי החלפת סגנון העיצוב המקורי.

כן טענה התובעת, כי המועצה המקומית ביצעה "ניצול, הסוואה ועיוות היוזואל מקמפיין שנת 2016" (שם).

1. T – האם הביטוי "כריסמסוטה" (Christmassuta) זכאי להגנת החוק לזכויות יוצרים?

13. סעיף 4 לחוק זכויות יוצרים דורש, כי היצירה תהא מקורית וכי עליה להיות "המקובעת בצורה כלשהי".

סעיף 4 לחוק זכויות יוצרים אינו מגדיר מהי יצירה מקורית. עם זאת הפסיקה קבעה שלושה מבחנים לצורך בחינה האם יצירה היא מקורית:

"... הלכה שנקבעה על-ידי בית משפט זה היא כי לצורך הענקת הגנה על יצירה באמצעות זכות יוצרים יש להוכיח כי מדובר ביצירה מקורית תוך בחינת שלושה רכיבי משנה – מבחן המקור, מבחן ההשקעה ומבחן היצירתיות – כאשר אין די בהתקיימותו של רכיב אחד בלבד לצורך הוכחת מקוריות."

(דברי כב' השופט (בדימוס) י' דנציגר בע"א 7996/11 סייפקום בע"מ נ' עופר רביב, פסקה 15 (18.11.2013) [להלן: "עניין סייפקום"]; ההדגשה שלי – ס.מ.).

כן, יש לבחון, בהתאם לסיפא של סעיף 4(א)(1) לחוק זכויות יוצרים, כי מדובר ביצירה "המקובעת בצורה כלשהי".

14. בענייננו, נראה שאין מחלוקת כי מקור המילה "כריסמסוטה" הוא בתובעת, ולכן מבחן המקור מתקיים בענייננו.

כן התקיימה דרישת ה"קיבוע", שכן המילה הועלתה על הכתב בתוצרי הפרסום השונים שנוצרו בעקבות התקשרות הצדדים לפי הצעת המחיר (תוצרי הפרסום צורפו כנספחים 4-5 ו-8 לתצהירו של מנהל התובעת – ת/1 (התצהיר מיום 6.8.2024) וכן במסגרת מוצג ת/2).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיס בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

15. גם סביר להניח, כי התובעת השקיעה עמל מסוים ביצירת הביטוי, כאשר בהתאם לפסיקה "די בהשקעה מינימאלית של משאב אנושי כלשהו – זמן, עבודה, כישרון, ידע וכיוצא באלו – כדי לעמוד בדרישת מבחן ההשקעה" (עניין סייפוקום, בפסקה 33).

16. עם זאת, אין די בכך שהתובעת השקיעה משאבים ביצירת הביטוי כדי שהוא יהא מוגן בזכות יוצרים, שכן:

"לאור מטרתם של דיני זכויות יוצרים, כפי שהוצגה לעיל, ברור כי המסקנה היא שאין די בהשקעה בלבד כדי להצדיק הענקת הגנה של זכות יוצרים לביטוי. מסקנה זו נתמכת הן בכך שדיני זכויות יוצרים מהווים איזון בין צרכים חברתיים מתחרים והן בהיקף ההגנה שבעל הזכות זוכה לה. התפקיד המאזן של החוק נובע מכך שמתן זכויות יוצרים על ביטוי מסוים מגביל ביטויים עתידיים אפשריים. גישה הרואה את הזכות כנובעת מעצם ההשקעה אינה רגישה דיה לאיזון חשוב זה העומד בבסיסם של דיני זכויות יוצרים. אמנם, גישת 'ההשקעה' היא גישה מקובלת להצדקתם של דיני הקניין הגשמי, ועל-כן יש הרואים אותה כמתאימה גם לדיני הקניין הרוחני (T. Black, Intellectual Property in Industry (London, 1989) 70). אך דומה שההבדל בין שני התחומים אינו מאפשר את אימוצה בתחום הקניין הרוחני. הרחבת עולם הביטויים אינה חשובה רק לביטוי העצמי של יוצר הביטוי אלא גם לעולם הביטויים של כלל הציבור והחברה. בעלות על פירות העץ אינה דומה לבעלות על הזרעים העתידיים להצמיח את עצי העתיד. אף שבשני המקרים מתן בעלות מגבילה את יכולת הניצול של שאר העולם בהווה, הרי כשמדובר בבעלות על הזרעים, יש לכך השלכה גם על הגוון והכמות של העצים בעתיד, ובמקרה של בעלות על ביטוי יש לכך השלכה מרחיקת לכת על עולם הביטויים העתידי. בעניינים אלו אין לאזן רק בין שאיפותיהם של הפרטים, אלא יש גם להתחשב בטובתה של החברה כולה ... יש חשיבות רבה לא רק למתן תגמול על השקעה אלא גם למידת ההגבלה על התפתחות עתידית שמתן הזכות עשוי לגרום בעקבותיו."

(דברי כב' הנשיא מ' שמגר ז"ל בע"א 513/89 Interlego A/S נ' Exin-Lines Bros S.A., מח(4) 133, 165 (1994); ההדגשה שלי – ס.מ.; עיינו גם בדברי כב' השופט ס' ג'ובראן ז"ל בע"א 8485/08 The FA Premier League Limited נ' המועצה להסדר ההימורים בספורט, פסקה 36 (14.3.2010)).

בענייננו, אינני סבורה שהתובעת צלחה את מבחן ה"יצירתיות" באשר למילה "כריסמסוטה", ואסביר להלן כיצד הגעתי למסקנתי זו.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

17. באשר למבחן "היצירתיות" כתב המלומד ט' גרינמן בספרו (טוני גרינמן, זכויות יוצרים (מהדורה שלישית, 2023), בעמ' 125):

"דרישת היצירתיות, כבכל סוג של יצירה, היא מינימלית ביותר, וככלל, אורך היצירה ואיכותה אינם מעלים ואינם מורידים. עם זאת, משפט יחיד לא יהיה בדרך כלל. מוגן בזכות יוצרים. כך נפסק, לדוגמה, לעניין המשפט 'שבוע הספר העברי'. גם אם יש מידת מקוריות במשפט יחיד, במקרים רבים ימצא איחוד בין הרעיון לביטוי שבו. לפי הכלל הנדון, לא תחול בדרך כלל זכות יוצרים בסיסמה. עם זאת, רמת יצירתיות העוברת את הסף הנדרש יכולה לעשות אף משפט יחיד למוגן. כך נפסק כי הביטוי הקצר 'אין סוסים שמדברים עברית', שכתבה המשוררת חנה גולדברג, מוגן כיצירה ספרותית. הוא הדין במשפט 'לגור בדירת פאר, לחשוב שאתה מיליונר' מאת דוד חלפון. אף נקבע כי הצירוף 'הופה-הולה-הולה-הופה' מתוך 'שיר הבטלנים' של זהר לסקוב זכאי לזכויות יוצרים. בית המשפט סבר כי הוא מוגן בשל מידת הייחודיות והמקוריות שבו. הגבולות אינם חדים והפסיקה בסוגיה אינה אחידה."

יחד עם זאת, הגם שאורך היצירה, כשלעצמו, ככלל, אינו מכריע לצורך מבחן "היצירתיות", כותב המלומד גרינמן בספרו, כי:

"בדומה למשפט יחיד, שם או כותר של יצירה לא יהיה מוגן בדרך כלל בזכות יוצרים, בהיותו חסר היצירתיות הנדרשת. הוא הדין בנוטריקון. עם זאת ייתכנו שמות או כותרי יצירה המקיימים את דרישת היצירתיות." (שם, בעמ' 126; ההדגשה שלי – ס.מ.).

18. באשר לדברי פרסום, כתב המלומד גרינמן בספרו (שם, בעמ' 136):

"המאפיין דברי פרסומת רבים הוא תמציתיותם, דבר הנובע לעיתים מדרישות המדיה הפרסומית ומהפסיכולוגיה של השיווק. התמציתיות יוצרת מתח בין דבר הפרסומת המבקש הגנת זכות יוצרים, ובין העיקרון הקובע כי סיסמאות קצרות ומשפטים בודדים לא יזכו בדרך כלל להגנת זכות יוצרים. עם זאת, כמה פסקי דין הכירו בזכות יוצרים בדברי פרסומת תמציתיים למדי, כגון 'הסיידר לא נופל רחוק מהעץ', 'הגולן – המים של המדינה'..."

דהיינו, המלומד גרינמן, אמנם אינו שולל שבמקרים ייחודיים תינתן הגנת זכות יוצרים לביטויים קצרים, או לשמות, או לכותרי יצירה, אולם בדרך כלל אלה לא יזכו להגנה.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

19. דברים דומים כתבה המלומדת ד"ר ש' פרזנטי בספרה (שרה פרזנטי, דיני זכויות יוצרים (מהדורה שלישית, כרך א', 2008), בעמ' 469):

"הכותרת והסימא הן יצירות ששייכות למשפחת הפרסום בשל מטרתן למשוך את תשומת לב הקהל למוצר, לשירות או ליצירה. השאלה אם כותרת וסימא יכולות להיות מוגנות בפני עצמן ללא תלות בנושא הפרסום מורכבת ומשתנה בהתאם לאופייה ולמידת הייחודיות שבה.

הגישה העקרונית של בית המשפט באנגליה היא שעל כותרת, שם או סימא ניתן להגן באמצעות רישום סימן מסחר. אם המטרה היא להגן על ההתרשמות הכללית של היצירה או המוצר (overall getup) הרי שחוק העוולות המסחריות בנושא גניבת עין מיועדים למטרה זו."

20. המלומדת פרזנטי סקרה בספרה פסיקה רלוונטית בסוגיה זו (שם, בעמ' 471):

"בישראל נדרש בית המשפט לעסוק בשאלה זו בדרך אגב בעניין 79/178 מיום 22.11.1979 (ס.מ.) שם קבע כב' השופט ח' דבורין:

'וגם דברי פרסום ותעמולה יכולים להוות יצירות ספרותיות ובלבד שלא יהיו בבחינת סימאות גרידא (ראה בספרו האמור של ד"ר בלום בעמ' 40.

בהחלטה מאוחרת יותר בנושא הגנה של זכות יוצרים לשם של תוכנית טלוויזיה 'בשידור חוקר' קבע כב' השופט וינוגרד, שאין הגנה לשמות של יצירה, על שם ניתן להגן באמצעות רישומו כסימן מסחר (מראה המקום של פסק הדין: ת"א (מחוזי ת"א) 91/2233 רשות השידור נ' ג.ג. אולפני ישראל-ירושלים בע"מ (15.4.1992) – ס.מ.).

השאלה בדבר הגנה על כותרות וסימאות היא שאלה של הוכחה, אם ניתן להוכיח שהיצירה הנדונה עומדת במבחן המשולש, שהיא פרי מאמץ אינטלקטואלי ...

אין לתת הגנה לסימא שהשינוי בינה לבין המקור הוא סמנטי וללא ייחוד שהוא. יצירה כזו לוקה בחסר באחד מאבני היסוד – המקוריות. הדרך להגן על כותרת או על סימא היא באמצעות רישומך כסימן מסחר, באמצעות חוזים או בעילה של תחרות בלתי הוגנת."

דהיינו, המלומדת פרזנטי אמנם אינה שוללת אפשרות של הכרה בביטוי קצר, או בסיסמת פרסום, ככאלה העשויים לזכות להגנת זכות יוצרים, אולם, לדעתה, בדרך כלל, אלה לא יזכו

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

להגנת החוק, והדרך להגן עליהם היא באמצעות רישום סימן מסחר, באמצעות חוזה האוסר על העתקה, או, במקרים מתאימים, בתביעה בעילה של תחרות בלתי הוגנת.

21. בע"א 10242/08 מוצפי נ' קבלי (10.10.2012), שעסק, בין היתר, בטענה להפרת זכויות יוצרים בשל העתקת ראשי תיבות שמטרתם לעזור לזכור כללי דקדוק שונים, קבע כב' הנשיא י' עמית (שם, בפסקה 56):

"ברי כי עצם הרעיון להשתמש בראשי תיבות כדי לקבץ מספר שורשים או מילים אינו רעיון מוגן. כבר חז"ל הכירו את המונח נוטריקון, והכל מכירים את דצ"ך עד"ש באח"ב בהגדה של פסח, כראשי תיבות לעשר המכות בהם לקו המצרים (דם, צפרדע, כינים וגו'). יש שהנוטריקון חבוי במילה או בביטוי הנפוצים בשפה העברית. לדוגמה, לפני מותו, ציווה דוד את שלמה להיפרע משמעי בן גרא שקילל וביזה אותו כאשר ברח מירושלים מפני בנו אבשלום שמרד בו: 'וְהָיָה עִמָּךְ שְׁמָעִי בֶן גֵּרָא כִּן הַיְמִינִי מִבְּחָרִים וְהוּא קָלְלֵנִי קָלְלָה נְמָרְצָת פְּיוֹם לְכִתִּי מִחֲנִיָּם...' (מלכים א, ב, ח), והיו שדרשו נמרצ"ת, ראשי תיבות של נואף - מואבי - רוצח-צורר-תועבה (בבלי, שבת קה, ע"א). שאלה נכבדה היא, אם ואימתי נוטריקון ראוי להגנת זכויות יוצרים, ובמיוחד בז'אנר של לשון ודקדוק בו עסקינן. ניתן לטעון כי כאשר פלוני הוגה נוטריקון הוא מבטא בדרך מסוימת את הרעיון הכללי של שימוש בראשי תיבות, וכבר עמדנו על כך שהביטוי של רעיון – להבדיל מעצם הרעיון של שימוש בראשי תיבות – הוא מוגן. מנגד, ספק אם מי שבהבל פיו יצר ראשי תיבות, אכן התכוון כי הם יהיו מושא לזכויות יוצרים. דרכם של ראשי תיבות להתפשט עד מהרה ולהפוך נחלת הכלל וכך גם בלימוד ובהוראה של דקדוק ותחביר, וקשה להלום כי פלוני שתוך כדי הרצאה 'נותן בהם סימנים' בדמות ראשי תיבות המסייעים לזיכרון האנושי, אכן מתכוון לדרוש זכויות יוצרים על כך ... בעיני אם יש מקום ליתן מונופול בדמות זכות יוצרים על ראשי תיבות מעין אלה, שחלקם הופך עד מהרה למטבע לשון ולמסורת הוראה המשמשת ללימודי הדקדוק."

בענייננו, אמנם אין מדובר בראשי תיבות, אלא בהלחם של שתי מילים "כריסמס" ו"פסוטה" למילה "כריסמסוטה" (הפעולה נקראת גם "הלחם בסיסים"), אולם סבורני, שההיגיון העומד בבסיס אי-הגנה על ראשי תיבות תקף אף כאשר מדובר בהלחם של שתי מילים, שכן מטרת ראשי התיבות לסייע לזכור את המילים שהאותיות שלהן מופיעות בראשי התיבות, וגם הלחם מילים מטרתו לסייע לקהל הרלוונטי לזכור את האירוע אותו נועד הלחם המילים לפרסם.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיס בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

22. הליך נוסף שעשוי להיות רלוונטי לענייננו הוא: ת"א (מחוזי ת"א) 35867-06-19 יוסי גיטפון נ' הום סנטר (עשה זאת בעצמך) בע"מ (5.1.2023). הליך זה עסק במשפט 'מי שמאמין לא מפחד' שכתב יוסי גיטפון, ואשר הועתק בשלטים דקורטיביים שמכרו הנתבעות באותו הליך. בית המשפט (כב' השופטת נ' גרוסמן) אמנם דחה את התביעה, שכן קבע כי הנתבעות היו בגדר "מפר תמים". יחד עם זאת, הוא קבע כי ביטוי זה זכאי להגנה לפי החוק.

בית המשפט קבע (שם, בפסקאות 79-80):

"79. מן האמור עולה, כי לא בנקל יכיר בית המשפט במשפט או בטקסט בודד ככזה אשר זכאי להגנת זכויות יוצרים. יש להראות כי:

מדובר בטקסט אשר מקורו ביוצרו;

כי נעשתה לגביו השקעה מינימלית וכי הולדתו בתהליך כלשהו המעיד על יצירתיות;

כי מילותיו אינן מוכרות במידה מסוימת או שאינן מצויות בתחום השפה הציבורית השגורה;

כי הביטוי מעשיר או מרחיב במידה מסוימת אך מועטה את עולם הביטויים;

80. יודגש – אמנם מתן הגנת זכות יוצרים למשפט בודד מתוך טקסט מלא של שיר אינו דבר שנעשה בשגרה, אך באופן עקרוני הדבר אפשרי. הדבר יעשה כאשר מדובר בטקסטים או ביטויים בעלי אופי, ייחודיות ומקוריות משל עצמם." (ההדגשה שלי – ס.מ.).

(אעיר, כי בערעור שהוגש לבית המשפט העליון בע"א 1277/23 גיטפון נ' הום סנטר (עשה זאת בעצמך) בע"מ (15.1.2024) הסכימו הצדדים ליתן צו מניעה קבוע האוסר על המשיבות (שם) לעשות שימוש בביטוי).

23. בענייננו, מדובר בביטוי "כריסמסוטה" המהווה, כאמור לעיל, הלקחם של המילים "כריסמס" ו"פסוטה" ומתאר את אירועי חג המולד (כריסמס) בפסוטה. אין מדובר במילים שאינן מצויות בתחום השפה הציבורית השגורה, והוא אינו בעל ייחודיות במידה המצדיקה הגנת זכות יוצרים.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיס בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

24. בת"א (שלום ת"א) 2230-02-22 קריס נ' רדיו ישראל - שירותי פרסומת אזוריים בע"מ
(1.8.2024) נקבע כי הביטוי "רדיו חזק" מתוך השיר "רדיו חזק" שבוצע על ידי להקת תיסלם מוגן
בזכות יוצרים. נקבע שם (בפסקה 57):

"ניתן לומר כי נתמלאה בצמד המילים 'רדיו חזק' דרישת המקוריות, שכן הגם שמדובר בצימוד של שתי מילים שגורות בשפה העברית (שם עצם ותואר) אשר לא ניתן לומר בוודאות כי לא נעשה בו כל שימוש קודם לכן וכי מקורו בהכרח בתובעים, הרי שהתובעים, בשירים, העניקו לו נופך חדש, באופן שבו הפך שגור בפי כל, עד כי הקונוטציה הראשונה אצל הישראלי המצוי הפוגש בביטוי זה, תהיה שירים של התובעים, שאף יתנגן מיד בראשו. זאת, בהיותו של השיר, קלאסיקה במוסיקה הישראלית, המוכרת בקרב חלק ניכר בציבור, וזאת כעניין שבידיעה שיפוטית. אניקובעת אפוא כי נתמלאה בצמד המילים 'רדיו חזק' דרישת המקוריות."

דעתי בעניין זה שונה, שכן גישה זו בוחנת את מקוריות הביטוי לפי המשמעות שניתנה לו בדיעבד, והיא אינה מתיישבת עם דרישת המקוריות לפי החוק שעליה להיות אובייקטיבית. אסביר: נניח, כי השיר לא היה זוכה להצלחה לה זכה בפועל, לפי הגישה שהובעה לא היה הביטוי שנדון באותו מקרה להגנה, שכן מדובר "בצימוד של שתי מילים שגורות בשפה העברית". לדעתי, מידת התפוצה בפועל של הביטוי הנדון – אינה צריכה להשפיע על בחינת מקוריותו, ויש להגיע לאותה תוצאה בין אם הביטוי זכה לתפוצה רחבה ונהיה שגור בפי כל, ובין אם לאו.

25. הליך נוסף שרלוונטי לענייננו נדון בת"א (מחוזי מרכז) 27973-08-10 בלומברג נ' חגי (22.11.2011). באותו הליך טענו התובעים, בין היתר, כי הנתבע העתיק מילים שהן שמות של מכשירים שהם משווקים, בגינם רשומים סימני מסחר בארצות הברית ("Exo", "פילאטיס ארק", "סטודיו רפורמר" ועוד). מכיוון שאותם סימני מסחר לא היו רשומים כסימני מסחר בישראל, טענו התובעים שבהעתקת המילים הופרו זכויות היוצרים שלהם.

בית המשפט המחוזי (כב' השופט (בדימוס) ש' מנהיים) קבע, לאחר שסקר בפירוט פסיקה וספרות משפטית, כי:

"לאור האמור לעיל, ולנוכח ההלכה כי המילה הבודדת אינה נחשבת ל'יצירה' לפי דיני זכויות יוצרים, השימוש במילים המצביעות על סימן המסחר אינן 'יצירה' הראויה להגנה לפי דיני זכויות יוצרים" (שם, בפסקה 55; ההדגשה שלי – ס.מ.).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

סבורני, כי הדברים נכונים ויפים גם לענייננו.

לפיכך, מסקנתי היא, נוכח כל המפורט לעיל, שהמילה "כריסמסוטה" אינה צולחת את "מבחן היצירתיות", ולכן היא אינה זוכה להגנת זכויות יוצרים.

26. אעיר, כי הגם שהמילה "כריסמסוטה" אינה זכאית ליהנות מהגנת זכות יוצרים, הקליגרפיה (כתיבה קישוטית, או כתיבה תְּמָה) שיצרה התובעת למילה זו (בערבית ובאנגלית) בהחלט נהנית מהגנת זכות יוצרים.

להלן הקליגרפיה:

הקליגרפיה, בניגוד למילה "כריסמסוטה" עצמה, עוברת את מבחן "היצירתיות" בהיותה מצריכה מיומנות טכנית, והיא כוללת מקוריות ואומנותיות במידה הנדרשת על מנת שהיא תזכה בהגנת זכויות יוצרים (בעניין זה עיינו בדברי כב' השופט ע' גרוסקופף בת"א (מחזוי מרכז) 5315-04-08 הוצאת קורן ירושלים בע"מ נ' מיקרוסופט ישראל בע"מ, פסקאות 26-29 (30.6.2012), בהליך שעסק בהעתקת הגופן "קורן" על-ידי הנתבעות).

אולם, כעולה מנספחים 11 ו-13 לתצהירו של מנהל התובעת (ת/1), בפרסומיה בשנים 2021-2022 עשתה המועצה המקומית שימוש רק במילה "כריסמסוטה", שאינה ראויה להגנה, אך היא לא עשתה שימוש בקליגרפיה.

27. התובעת אמנם הפנתה לשימוש ללא הרשאה בחולצות עליהן הודפסה הקליגרפיה (נספח 5 של ת/1), אולם היא לא הציגה ראיות הקושרות בין החולצות לבין המועצה המקומית. יתרה

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

מכך, מנהל התובעת, אישר בעדותו כי מי שמכר חולצות אלה אינו קשור למועצה המקומית (עמ' 18 לפרוט', ש' 10-38).

28. משרדתי את טענת התובעת לזכות יוצרים במילה "כריסמסוטה", ומשלא הוכח כי הנתבעת עשתה שימוש בקליגרפיה שיצרה התובעת, הרי שאין מקום לדון בטענת התובעת, לפיה הנתבעת שינתה את הצורה של הלוגו על-ידי החלפת סגנון העיצוב המקורי, שכן המועצה המקומית עשתה שימוש בשנים 2021-2022 במילה "כריסמסוטה" בגופן רגיל שאינו מעוצב.

2. ד – העתקת התמונה של "המנזר המושלג"

29. בסיכומיה טענה התובעת כי המועצה המקומית הפירה את זכויות היוצרים באילוסטרציה צילומית.

מדובר באילוסטרציה צילומית של המנזר בכפר המכוסה שלג, כאשר התאריכים בהם חל אירוע חג המולד בפסוטה בשנת 2016 מוטבע בשלג שעל גג המנזר. וזו התמונה המדוברת (העתק התמונה צורף במסגרת נספח 8 לתצהיר מנהל התובעת – ת/1):

אמנם, עניין זה לא נטען מפורשות בכתב התביעה. אולם, בסעיף 40 לכתב התביעה נטען, בין היתר, כי הפרות המועצה המקומית מתבטאות גם ב"שלט ומסך חוצות דיגיטלי, באגרים ברחובות, עמוד הפייסבוק של המועצה, פורטלים איזוריים של פרסום, עמודי הרשויות – ומשרדים ממשלתיים, פוסטרים ותוצרים מודפסים, אביזרי פרסום ומתנות" (ההדגשה שלי – ס.מ.).

כך, שהמועצה המקומית ידעה כי התובעת מתייחסת גם לפרסומים אלה, שצורפו במסגרת נספח י"א לכתב התביעה.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

30. במסגרת נספח 13 צורפו פרסומים שביצעה המועצה המקומית בשנת 2021 הכוללים את התמונה שיצרה התובעת, אולם התמונה בפרסומים אלה חתוכה (נעשתה לה פעולה crop), ככל הנראה על מנת להסתיר את התאריך שהופיע בה והמתייחס לשנת 2016.

ואלה פרסומי התמונה שפרסמה הנתבעת:

פרסום שנעשה בשלט חוצות דיגיטלי:	הפרסום שנעשה ביום 4.11.2021 בעמוד הפייסבוק של המועצה המקומית:
	

ללא ספק מדובר באותה אילוסטרציה צילומית שיצרה התובעת, כאשר החלק הימני שלה נחתך, ככל הנראה על מנת להסתיר את התאריך שהוטבע בשלג בתמונה המקורית ואשר התייחס לשנת 2016, בעוד הפרסומים בוצעו על-ידי הנתבעת בשנת 2021.

31. לגבי האילוסטרציה הצילומית מתקיימת דרישת הקיבוע, שכן היא קובעה בתוצרי הפרסום שיצרה התובעת עבור המועצה המקומית בשנת 2016 (נספח 8 של ת/1) ונראה שאין מחלוקת כי מקור האילוסטרציה בתובעת, כאשר מנהל התובעת כתב בתצהירו כי הוא זה שצילם ועיצב את התוצרים הפרסומיים שיצרה התובעת (סעיף 17 לתצהירו – ת/1).

האילוסטרציה כוללת הן צילום של המנזר בפסוטה כשהוא מושלג, כאשר על גג הצופה למנזר יושבת דמותו של סנטה קלאוס, כשהיא צופה במשקפת לעבר המנזר, שעל גגו מוטבעים בשלג תאריכי אירועי חג המולד בפסוטה בשנת 2016. הצילום, העריכה שלו, ביצוע ההקדבק (קולאז'), וביצוע הטבעת התאריך בשלג – בהחלט מקיימים את מבחן ההשקעה.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיס בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

32. סעיף 1 לחוק זכות יוצרים מגדיר "יצירה אמנותית" גם כ"יצירת צילום ויצירת אמנות שימושית". כן מגדיר הסעיף "יצירת צילום" כ"לרבות יצירה המופקת בתהליך הדומה לצילום, ולמעט צילום שהוא חלק מיצירה קולנועית".

בהקשר למבחן היצירתיות כאשר מדובר ביצירה שהיא צילום או "יצירת צילום" נקבע,

כי היצירתיות:

"... יכולה להתבטא בהיבטים רבים ושונים כמו בחירת התזמון הנכון; בחירת זווית הצילום והתאורה, המרחק מהנושא, מיקוד התמונה, בחירת הרקע לתמונה וטכניקת הצילום; עיצוב הצילום, משחקי האור והצל, ההדגשים המגוונים ועצם בחירת הנושא וסידורו. בכל צילום העומד בדרישות המקוריות המינימלית קיימת טביעת עינו הייחודית של הצלם. אין צילום – ויהא הפשוט ביותר, אשר אינו מושפע מאישיותו של המצלם..." (דברי כב' השופט (בדימוס) א' ריבלין ברע"א 7774/09 ויינברג נ' ויטהוף, פסקה 11 (28.8.2012)).

היצירה הצילומית במקרה דנן, אותה יצר מנהל התובעת, בהחלט עונה על דרישות אלה. היצירה הצילומית אינה כוללת רק את ההיבטים של בחירת מושא הצילום, זווית הצילום, התאורה ועוד, אלא גם כולל קומפוזיציה עם דמותו של סנטה קלאוס הצופה על המנזר עם משקפת, כשעל גג המנזר מוטבעים תאריכי אירוע חג המולד בפסוטה בשנת 2016. לפיכך, היצירה הצילומית מקיימת גם את מבחן היצירתיות.

33. הואיל והיצירה הצילומית מקיימת את כל מבחני המשנה בדבר מקוריות וכן את דרישת הקיבוע – הרי שהיא זכאית להגנת זכות יוצרים.

34. התובעת הצביעה על כך שהצילום הועתק על-ידי המועצה המקומית בפרסומיה לגבי אירועי חג המולד לשנת 2021 (נספח 13 של ת/1), הן בעמוד הפייסבוק של המועצה בפרסום מיום 4.11.2021 והן בשלט חוצות דיגיטלי.

35. גזבר המועצה המקומית, מר ג'ורג' מנסור, אישר בעדותו כי המסך הדיגיטלי שבתמונה שייך למועצה המקומית (עמ' 56 לפרוט', ש' 10-14).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

באשר לפרסום התמונה בעמוד הפייסבוק אמר ראש המועצה בעדותו: "אני לא מכחיש שהתמונה הזאת נחזית להיות תמונה מאתר המועצה, אני לא מאשר שאנחנו עשינו את הדבר הזה..." (שם, ש' 10-11).

די בכך ובראיות שצורפו במסגרת נספח 13 לתצהיר מנהל התובעת (ת/1), כדי להוכיח כי המועצה המקומית הפרה את זכות היוצרים של התובעת ביצירה הצילומית.

36. הגם שהתמונה נוצרה לצורך אירועי חג המולד לשנת 2016, בגינם שילמה המועצה המקומית לתובעת תמורה, הרי שלא הייתה רשאית המועצה המקומית לעשות שימוש בתמונה זו בשנת 2021.

הדבר נובע מכך, שמדובר ב"יצירה מוזמנת" ולכן, בהתאם לסעיף 35(א) לחוק זכויות יוצרים: "ביצירה שנוצרה לפי הזמנה, הבעלים הראשון של זכות היוצרים בה, כולה או חלקה, הוא היוצר, אלא אם כן הוסכם אחרת בין המזמין והיוצר, במפורש או במשתמע".

לכן, כל עוד לא הוכח אחרת, זכות היוצרים שמורה ליוצר, בענייננו: התובעת.

37. יתרה מכך, במקרה דנן בהערות בתחתית הצעת המחיר (נספח 3 של ת/1) נכתב בכתב קטן, כי: "כל שימוש ביצירה ו/או מוצרי עיצוב איננו מקנה למועצה זכויות יוצרים ו/או בעלות על המוצרים ו/או זכות בלעדית לשימוש בהם". כך, שלא רק שלא הוכח שהוסכם אחרת בין הצדדים בניגוד לברירת המחדל לפי סעיף 35(א) לחוק זכויות יוצרים, אלא שאף הוסכם שזכויות היוצרים יותרו ברשות התובעת.

38. ראש המועצה והגזבר חתמו על הצעת המחיר (נספח 3 של ת/1), כאשר בעדותו אישר ראש המועצה כי קרא את הצעת המחיר (עמ' 36 לפרוט', ש' 38), וכן אישר שהוא והגזבר חתמו על ההצעה (עמ' 37 לפרוט', ש' 18-19).

39. משכך, התובעת נותרה בעלת הזכויות ביצירה הצילומית של המנזר המושלג והוכח כי המועצה המקומית העתיקה (בשינוי) יצירה זו ופרסמה אותה, ללא רשות מתאימה, בפרסומים בדף הפייסבוק ובשלט חוצות דיגיטלי בשנת 2021. בכך, הפרה המועצה המקומית את זכות היוצרים של התובעת ביצירה הצילומית.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

40. התובעת טענה גם להפרת זכותה המוסרית ביצירה, כשנראה שהיא מייחסת את הפגיעה בזכות המוסרית לעצם הפצת היצירה על-ידי המועצה המקומית. אמנם, "הפצה בהיקף מסחרי" מהווה לפי סעיף 51(3) הפרה של הזכות המוסרית, אולם הדבר מותנה, כמובן, בכך שהזכות המוסרית הופרה בהתאם לסעיף 46(2) לחוק זכויות יוצרים, דהיינו, שנעשה ביצירה פגם, סילוף, או שינוי צורה שיש בהם "כדי לפגוע בכבודו או בשמו של היוצר".

אמנם בענייננו הוכח שהתמונה נחתכה בחלקה הימני, שכלל את תאריכי אירועי חג המולד בפסוטה בשנת 2016, אולם לא נראה שהחיתוך בוצע במטרה לסלף או לפגום ביצירה במטרה לפגוע בשמו או בכבודו של היוצר, אלא בשל כך שחלק זה כלל את תאריכי האירוע לשנת 2016, בעוד הפרסום בוצע בשנת 2021.

לפיכך, בעצם ביצוע פעולת החיתוך (crop) לא הפרה הנתבעת את הזכות המוסרית של התובעת ביצירה.

41. זאת ועוד, הגישה המקובלת היא שלתובעת, כתאגיד, אין זכות מוסרית ביצירה, שכן זכות זו היא זכות אישית המוענקת ליוצר אנושי בלבד "ואינה יכולה להיות 'שייכת' – לתאגיד שהוא בעל זכות היוצרים ביצירה" (תמיר אפורי, חוק זכות יוצרים (2012), בעמ' 338).

בעניין זה אני מפנה לדבריו של המלומד גרינמן בספרו (גרינמן, לעיל, בעמ' 1058):

"אופיה האישי של הזכות המוסרית מחייב את המסקנה כי היא ניתנת רק לבן אנוש. מכאן נכון להסיק כי תאגיד, שאינו בעל אישיות אנושית, אינו זכאי להחזיק בה. אף על פי כן, בתקופת החקיקה הקודמת קבעו בתי המשפט לא אחת כי נפגעה זכות מוסרית של תאגיד. לאור ההבהרות בחוק החדש, כי הזכות המוסרית היא זכות אישית, אין עוד מקום לפסיקה כזו וברור שניתן לשייך את הזכות ליוצר בשר ודם בלבד." (ההדגשה שלי – ס.מ.; עיינו גם: בדברי כב' השופט (בדימוס) ג' גינת בת"א (מחוזי חי') 1097/07 דפוס שלומי גרפיקס נ' ספקטרום דפוס, פסקה 23 (1.4.2021); בדברי השופטת ר' קרלינסקי בת"א (שלום כ"ס) 26703-02-15 שבשבת עיתונות בע"מ נ' ריעני, פסקה 17 (15.5.2017); וכן בדברי כב' השופטת כ' האפט בת"א (שלום ת"א) 64177-05-23 סיון אין האוס בע"מ נ' וויב אול דיגיטל בע"מ, פסקה 47 (12.2.2025)).

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

לפיכך, הואיל והתובעת היא תאגיד, והואיל ומנהל התובעת, שהוא זה שצילם וערך את היצירה, לא היה צד להליך (והרי האישיות המשפטית של התאגיד היא נפרדת), הרי שאין בענייננו עניין לזכות ומוסרית ואין מקום לפסוק פיצוי בגין פגיעה בזכות זו (ככל והדבר היה מוכח).

ה – הפיצוי

42. התובעת תבעה בגין ההפרות להן טענה בכתב התביעה פיצוי ללא הוכחת נזק בהתאם לסעיף 56 לחוק זכויות יוצרים, הקובע:

"(א) הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע, בשל כל הפרה, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים.

(ב) בקביעת פיצויים לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לשקול, בין השאר, שיקולים אלה:

- (1) היקף ההפרה;
- (2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;
- (3) חומרת ההפרה;
- (4) הנזק הממשי שנגרם לתובע, להערכת בית המשפט;
- (5) הרווח שצמח לנתבע בשל ההפרה, להערכת בית המשפט;
- (6) מאפייני פעילותו של הנתבע;
- (7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע;
- (8) תום לבו של הנתבע.

(ג) לעניין סעיף זה יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת.

(ד) השר רשאי, בצו, לשנות את הסכום הקבוע בסעיף קטן (א)."

43. טוענת התובעת, שיש לפסוק פיצויים ללא הוכחת נזק, בסך 100,000 ₪ בגין כל הפרה (התביעה הועמדה על סך 130,000 ₪). לטענתה, נוכח ביצוע ההפרה במשך מספר שנים, על-ידי רשות ציבורית, שידעה כי אין לה זכות להשתמש ביצירות ללא אישור התובעת, תוך השאת רווחים כספיים ופוליטיים על חשבון התובעת, יש לפסוק את מלוא הסכום שנתבע על ידה.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

44. מנגד, לטענת הנתבעת, השימוש נעשה בתום-לב, בהקשר של אירוע קהילתי-ציבורי הפתוח לציבור ללא תשלום, כאשר האירוע נוהל על-ידי המועצה המקומית (שהיא רשות ציבורית), בשיתוף עם תושבי המועצה. המועצה המקומית מדגישה, שאין מדובר באירוע מסחרי וכי היא לא הפיקה כל טובת הנאה כלכלית, מה עוד שהאירוע היה, לטענתה, "הפסדי באופיו" (סעיפים 55-56 לסיכומיה).

המועצה המקומית הוסיפה, שהיא לא דרשה תשלום כלשהו בגין כניסה לאירוע, כשהאירוע נועד לרווחת תושבי המקום ולרווחת המבקרים בו מכל רחבי הארץ (שם, בסעיף 59).

לטענתה, ככל וייפסק פיצוי לזכות התובעת, יש ליתן את הדעת לכך שההפרה הייתה זניחה, כי היא לא הפיקה מכך רווחים וכי היא נעשתה בתום-לב, מה עוד שלא נגרם לתובעת נזק כלכלי. כן מפנה המועצה המקומית לכך, שהזכויות בכלל התוצרים הועמדו על-ידי התובעת על סך 8,300 ₪ בלבד (בצירוף מע"מ) ואין לחרוג לטעמה מסכום זה (עיינו בהתכתבות WhatsApp (מיום 27.11.2017) בין מנהל התובעת לבין ראש המועצה, שצורפה במסגרת נספח 9 לתצהיר מנהל התובעת – ת/1).

45. בתצהירו כתב ראש המועצה, כי האירוע נערך ללא כל מטרת רווח, הוא מתוקצב מתקציב המועצה (הנתבעת), ממקורות ממשלתיים וממפעל הפיס, כאשר ההכנסות היחידות הן מהשכרת דוכנים, שלדבריו, אינן מכסות יותר מ-10-15 אחוזים מהוצאות האירוע (סעיף 23 לתצהירו – נ/2).

לדבריו, המועצה המקומית לא גבתה דמי כניסה מן המבקרים באירוע, כאשר האירוע נתמך על-ידי מתנדבים רבים מתושבי המועצה (שם, בסעיפים 24-25).

ראש המועצה אף נחקר בעניין זה במסגרת עדותו בפניי ודבריו לא נסתרו (עמ' 40 לפרוט', ש' 5-31).

46. משכך, התובעת לא הוכיחה שצמח למועצה המקומית רווח עקב ההפרה (היא גם לא עתרה לצו למתן דין וחשבון לגבי פרטי ההפרה בהתאם לסעיף 57 לחוק זכויות יוצרים).

47. ההפרות ביחס ליצירה הצילומית נערכו בעמוד הפייסבוק של המועצה המקומית ובשלט חוצות דיגיטלי, כאשר התובעת לא הביאה ראיות ביחס למשך הפרסום של אותו שלט חוצות.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטיים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

48. לא ניתן לומר שההפרה מצד המועצה המקומית הייתה בתום לב, וזאת נוכח הוראת סעיף 35(א) לחוק זכויות יוצרים (לפיה זכות היוצרים ביצירה מוזמנת, בהיעדר הסכמה אחרת, שייכת ליוצר), ההערה להצעת המחיר (נספח 3 של ת/1) לפיה זכויות היוצרים נותרות בידי התובעת, והעובדה שהמועצה המקומית נמנעה עד לשנת 2021 משימוש ביצירה, וכי הסכימה כי תפורסם אזהרה בעמוד הפייסבוק של האירוע לבל אחרים יפרו את זכות היוצרים של התובעת (כפי שאישר ראש המועצה בעדותו בעמ' 53 לפרוט', ש' 38-39).

49. בנוסף יש ליתן את הדעת לכך, שהפרסום בוצע על-ידי הנתבעת, שהיא מועצה מקומית. מחד גיסא, יש ציפייה שכרשות ציבורית תקפיד לבל תפר זכויות יוצרים, מאידך גיסא, קופתה היא קופה ציבורית, שיש לנהוג בזהירות בכספיה, שכן מדובר בכספים שנועדו מטבע הדברים לרווחת ולטובת תושביה.

50. כן, נוכח הוראת סעיף קטן ג' לסעיף 56 לחוק זכויות יוצרים, לפיה: "לעניין סעיף זה יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של מעשים, כהפרה אחת", הרי שיש לקבוע שבוצעה רק הפרה אחת ביחס ליצירה הצילומית.

51. בנוסף יש ליתן את הדעת לכך, שמנהל התובעת אמר בעדותו, כי במידה והמועצה המקומית הייתה משלמת 8,300 ₪ בהתאם לפנייתו משנת 2017 בגין השימוש בתוצרי עבודתו (נספח 9 של ת/1), אזי הוא לא היה מגיש את התביעה (עמ' 22 לפרוט', ש' 2-18).

52. בשים לב לכל אלה, אני קובעת כי הפיצוי (ללא הוכחת נזק) בגין הפרת זכויות היוצרים של התובעת ביצירה הצילומית יעמוד על סך של 20,000 ₪.

1 – סוף דבר

53. אני מקבלת את התביעה באופן חלקי בלבד ביחס להפרת זכות היוצרים של התובעת ביצירה הצילומית (של המנזר המושלג) ומחייבת את הנתבעת לשלם לתובעת:

א. פיצוי ללא הוכחת נזק בסכום של 20,000 ₪.

ב. הוצאות משפט בסך של 3,076 ₪ (בגין אגרת המשפט ששילמה התובעת).

ג. שכר טרחת עורך דין בסכום כולל של 5,000 ₪.

בית משפט השלום בחיפה

ת"א 16188-05-23 אוונטים בע"מ נ' מועצה מקומית פסוטה

הסכומים ישולמו בתוך 30 יום מהיום שאם לא כן יישאו הפרשי הצמדה למדד וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.

המזכירות תמציא את פסק הדין לב"כ הצדדים ותסגור את התיק.

ניתן היום, כ"ט שבט תשפ"ו, 16 פברואר 2026, בהעדר הצדדים.

סיגלית מצא, שופטת

